

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Lenky Bursíkové a Tomáše Kocourka v právní věci žalobce: **J. K.**, zastoupený Mgr. Jiřím Weiglem, advokátem se sídlem Bezručova 605, Mělník, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 8. 2024, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 11. 3. 2025, č. j. 34 Ad 24/2024-51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] NSS se v této věci zabýval otázkou, zda se za důchodový věk v případě tzv. odloženého starobního důchodu považuje důchodový věk konkrétního pojištěnce (zde hornický důchodový věk), nebo důchodový věk o 5 let vyšší než důchodový věk muže stejného data narození podle § 32 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. NSS potvrdil závěr krajského soudu, že v případě odloženého starobního důchodu je nutno důchodový věk stanovit druhým z uvedených způsobů.

[2] Žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 26. 7. 2024 žalobcovu žádost o starobní důchod, protože nesplnil podmínky podle § 28 zákona o důchodovém pojištění.

[3] Žalobcův důchodový věk byl vzhledem k jeho zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech v souladu s § 74 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 174 odst. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění

účinném do 31. 12. 1995 (dále jen „zákon č. 100/1988 Sb.“), stanoven na 59 let. Tohoto věku žalobce dosáhl 21. 8. 2018. Proto podle § 29 odst. 1 písm. j) zákona o důchodovém pojištění musel splnit podmínku potřebné doby pojištění v rozsahu aspoň 34 roků.

[4] Žalobce však získal pro nárok na starobní důchod celkem 30 roků a 227 dnů pojištění. Nesplnil tak podmínky pro vznik nároku na starobní důchod k požadovanému datu přiznání. Žalobce nesplnil ani podmínku 30 let pojištění podle § 11 a § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, která je stanovena v § 29 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, neboť podle uvedených ustanovení získal pouze 23 roků a 360 dnů doby pojištění. Stejně tak žalobce nesplnil podmínky § 29 odst. 2 a odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, neboť nedosáhl věku 69 let, což je věk o 5 let vyšší než důchodový věk muže stejného data narození.

[5] Žalobcovy námitky zamítla žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

[6] Žalovaná zdůraznila, že žalobcovu žádost nezamítla pro nedosažení důchodového věku, ale pro nesplnění podmínky potřebné doby pojištění. Žalobce namítal, že ke dni 21. 8. 2023 dosáhl důchodového věku o 5 let vyššího, než je jeho hornický důchodový věk. Žalobce však nedosáhl věku o 5 let vyššího, než je důchodový věk muže stejného data narození, tedy muže narozeného v roce 1959. Důchodový věk tohoto muže je podle přílohy k zákonu o důchodovém pojištění 64 let. Žalobce věku 69 let nedosáhl.

[7] Žalobce podal proti rozhodnutí o námitkách žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[8] Krajský soud se zabýval tím, zda je podmínka dosažení určitého věku obsažená v § 29 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění vázána na žalobcův zvýhodněný (hornický) důchodový věk. Dospěl k závěru, že tomu tak není. Žalobce nesplnil podmínky pro řádný starobní důchod podle § 29 odst. 1 písm. j) ani podle § 29 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, protože nezískal potřebnou dobu pojištění.

[9] Ve vztahu k tzv. odloženému starobnímu důchodu podle § 29 odst. 2 téhož zákona žalobce sice získal potřebnou dobu pojištění. Sporné je však splnění potřebného důchodového věku [to se týká jak důchodu podle § 29 odst. 2 písm. f), tak podle § 29 odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění]. Je pravda, že žalobcův důchodový věk je 59 let. Krajský soud však uvedl, že v případě tzv. odloženého starobního důchodu podle § 29 odst. 2 písm. f) zákona o důchodovém pojištění se naplnění podmínky dosažení věku neváže na věk o 5 let vyšší, než je žalobcův *důchodový věk*, nýbrž na věk o 5 let vyšší, než je *důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození, jako je datum narození žalobce*. Jedná se o univerzální kategorii upravenou přílohou č. 1 k zákonu o důchodovém pojištění. Věk, kterého by žalobce musel pro účely § 29 odst. 2 písm. f) zákona o důchodovém pojištění dosáhnout, je 69 let, tedy věk o 5 let vyšší než 64 let. Důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození jako žalobce je totiž 64 let. Byť žalobce pracoval v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, a jeho důchodový věk ve smyslu § 29 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je proto snížen, zákonodárce toto zvýhodnění zavedl specificky k řádnému starobnímu důchodu, resp. jeho

pokračování

variaci podle § 29 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Již jej však nezavedl ve vztahu k odloženému starobnímu důchodu.

[10] Závěr žalované uvedený v rozhodnutí ze dne 13. 2. 2019 (*kterým žalovaná zamítla předchozí žalobcovu žádost o starobní důchod, pozn. NSS*), podle kterého je věk potřebný pro nárok na starobní důchod podle § 29 odst. 2 a odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění v případě žalobce 64 let, byl podle krajského soudu chybný. To mělo bohužel za následek, že žalobce ze závěrů tohoto rozhodnutí vycházel a měl za to, že dosažením věku 64 let bude splňovat podmínky § 29 odst. 2 a odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Tak tomu však není.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[11] Žalobce (stěžovatel) se neztotožňuje s tím, že zákonodárce záměrně používá termíny *důchodový věk* v obecné rovině a *důchodový věk podle § 32 zákona o důchodovém pojištění* jako zvláštní kategorii k § 29 odst. 2 téhož zákona. Účelem zákona o důchodovém pojištění je mimo jiné nastavit zvláštní podmínky pro privilegovaná zaměstnání (zde i pro hornickou profesi). Náročnost těchto profesí je ze zákona kompenzována v podobě nároku na dřívější odchod do důchodu. Stěžovatel je přesvědčen, že jeho důchodový věk je 59 let. Pokud by zákonodárce skutečně zamýšlel tyto dva „typy“ důchodového věku rozdělit, mohl použít zcela odlišný termín (např. rozhodný věk), z něhož by bylo jasné patrné, že se nejedná o totožný termín jako tzv. *důchodový věk*. Výklad krajského soudu odporuje i teleologickému výkladu zákona. Pokud záměrem zákonodárce bylo privilegovat hornické profese dřívějším odchodem do důchodu, není důvodné, aby jim v případě požadavku na dobu pojištění v § 29 odst. 2 ponechal stejnou hranici jako pro jakékoliv jiné pojištěnce, jelikož tímto výkladem by výhoda, kterou zákon hornickým profesím poskytuje, byla fakticky zrušena. Důchodový věk hornických profesí je speciálním vůči (běžnému) důchodovému věku, což vyplývá z § 74 zákona o důchodovém pojištění.

[12] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že pro nárok na starobní důchod podle § 29 odst. 2 a § 29 odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění je nezbytné dosáhnout věku o 5 let vyššího, než je důchodový věk muže stejného data narození podle přílohy k tomuto zákonu. V případě muže narozeného v roce 1959 činí důchodový věk 64 let. Věk potřebný pro nárok na starobní důchod podle posledně citovaných ustanovení tedy činí 69 let. Stěžovatel by tak ke dni 21. 8. 2023 musel dosáhnout věku 69, nikoli 64 let, aby měl nárok na starobní důchod podle těchto ustanovení. Stěžovatel dosáhl ke dni 21. 8. 2018 tzv. hornického důchodového věku, ale nezískal k tomuto datu potřebnou dobu pojištění. Žalovaná se ztotožňuje s krajským soudem, že zákonodárce zavedl zvýhodnění horníků pouze u některých typů starobního důchodu. Doba pojištění podle § 29 odst. 1 či § 31 zákona o důchodovém pojištění však vždy musí být naplněna. Odložený starobní důchod směřuje na případy, kdy potřebná doba pojištění naplněna nebyla. Tento nedostatek je kompenzován navýšením důchodového věku, přičemž věkové zvýhodnění horníků se zde již nezohledňuje.

III. Posouzení kasační stížnosti

[13] O žalobě rozhodl specializovaný samosoudce. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji NSS jako nepřijatelnou. NSS přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS z 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[14] Kasační stížnost je přijatelná, neboť sporná právní otázka (stanovení důchodového věku pro tzv. odložený starobní důchod) dosud nebyla v judikatuře NSS řešena.

[15] Podle § 28 zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal *potřebnou dobu pojištění* a dosáhl *stanoveného věku*, případně splňuje další podmínky stanovené zákonem.

[16] Podle § 29 odst. 2 písm. f) a odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění (ve znění účinném v době rozhodování žalované) má pojištěnec nárok na starobní důchod též, jestliže nesplnil podmínky podle odstavce 1 a získal dobu pojištění nejméně 20 let nebo získal aspoň 15 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 a dosáhl po roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je *důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození*.

[17] U pojištěnců narozených v období let 1936 až 1973 (což je i stěžovatelův případ) se důchodový věk stanoví podle přílohy č. 1 k zákonu o důchodovém pojištění (§ 32 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění). Podle této přílohy činí důchodový věk mužů stejného data narození jako stěžovatel 64 let.

[18] Protože stěžovatel pracoval 11 let a 127 dnů v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, je jeho (hornický) důchodový věk podle § 74 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 174 odst. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Sb. stanoven na 59 let (přičemž tohoto věku dosáhl stěžovatel dne 21. 8. 2018). O tom není mezi účastníky sporu.

[19] Sporné ovšem je, zda jeho důchodový věk nutný pro vznik nároku na tzv. odložený starobní důchod činí 64 let (čehož se domáhá stěžovatel), či 69 let (jak tvrdí žalovaná a krajský soud). Jinak řečeno, sporné je to, zda je nutno pět let uvedených v § 29 odst. 2 písm. f) zákona o důchodovém pojištění připočíst ke stěžovatelově hornickému důchodovému věku, či k věku stanovenému (obecně) podle § 32 pro muže stejného data narození.

[20] Podle NSS plyne závěr o správnosti výkladu zastávaného žalovanou a krajským soudem již ze samotného textu § 29 odst. 2 písm. f) zákona o důchodovém pojištění. To neváže naplnění podmínky věku pro odložený starobní důchod na věk o 5 let vyšší, než je důchodový věk toho kterého pojištěnce (tedy na důchodový věk stanovený pro konkrétního pojištěnce za použití těch ustanovení zákona, která na konkrétní případ dopadají), ale na

pokračování

univerzální důchodový věk muže narozeného ve stejný den jako ten který pojištěnec stanovený podle § 32 zákona o důchodovém pojištění. Znění tohoto ustanovení je natolik jednoznačné, že neposkytuje podle NSS prostor pro výklad zastávaný stěžovatelem.

[21] NSS si je vědom, že ustanovení zákona je nutno vykládat nejenom s ohledem na jejich jazykové vyjádření, ale i s ohledem na jejich smysl a účel. Jak ostatně judikuje Ústavní soud, „*naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jeho jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (...). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si (...) smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity*“ [nález ze 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97 (N 163/9 SbNU 399; 30/1998 Sb.); shodně též rozsudek rozšířeného senátu ze dne 26. 10. 2005, č. j. 1 Afs 86/2004-54, č. 792/2006 Sb. NSS].

[22] Uvedené interpretační východisko či zásada se však uplatní tehdy, pokud samotný jazykový výklad textu právního předpisu nevede k jednoznačnému a jasnému závěru o obsahu (rozsahu, dosahu) právní normy, jejímž nositelem je interpretovaný text právního předpisu. Tento výkladový postup však nemůže otevřít cestu interpretační libovůli, kdy by soud za právo mohl prohlásit cokoli, aniž by vůbec bral znění zákona v úvahu. Možnost výkladu *contra legem*, tj. v rozporu s výslovným zněním právního předpisu (aniž takový závěr je textem vykládaných ustanovení, byť i chápaným do jisté míry volněji, umožněn), připadá v úvahu pouze výjimečně (rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2025, č. j. 8 As 178/2023-51, bod 53).

[23] Je tomu tak proto, že soudce je při rozhodování vázán zákonem (čl. 95 odst. 1 Ústavy). Tato zásada je odrazem dělby moci, která představuje jednu z neodstranitelných podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy). Vázanost soudce zákonem je rovněž důležitým prvkem zaručujícím předvídatelnost rozhodování soudů a právní jistotu vůbec, a je tak nezbytnou podmínkou legitimacy soudů jakožto orgánů státu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 29. 8. 2017, č. j. 5 As 154/2016-62, č. 3632/2017 Sb. NSS, body 21 a 22; či na něj navazující rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2024, č. j. 8 Afs 59/2023-39, č. 4575/2024 Sb. NSS, bod 48).

[24] Jinak řečeno, k dalším (základním) výkladovým metodám nad rámec jazykového výkladu lze zásadně přistoupit jen tehdy, je-li jazykový výklad nejasný, tj. nedává jednoznačnou odpověď na otázku, jaký je obsah „objevované“ právní normy (co je pravidlem chování).

[25] Přestože je podle NSS jazykový výklad sporného ustanovení jednoznačný, vyjádří se níže i ke kasačním námitkám, ve kterých stěžovatel argumentuje účelem a systematikou zákona o důchodovém pojištění, resp. úmyslem zákonodárce.

[26] NSS shodně s krajským soudem nepochybně, že zákon o důchodovém pojištění obsahuje nástroje, jejichž účelem je zvýhodnění některých skupin pojištěnců prostřednictvím možnosti dřívějšího odchodu do důchodu. Typicky zákon o důchodovém pojištění stále ještě diferencuje důchodový věk ve vztahu k ženám, které vychovaly děti, byť

se rozdíl v důchodovém věku postupně snižují a pro všechny pojištěnce (muže i ženy) narozené po roce 1988 bude již platit jednotný důchodový věk 67 let. Stejně tak zákon o důchodovém pojištění řeší problematiku odchodu do starobního důchodu pro skupiny pojištěnců vykonávajících tzv. náročné profese. Kromě hornických profesí lze zmínit zdravotnické záchranáře, pro které nižší než obecný důchodový věk pro odchod do řádného starobního důchodu zakotvila novela zákona o důchodovém pojištění provedená zákonem č. 455/2022 Sb.

[27] Společným účelem těchto zvláštních úprav důchodového věku je umožnit dřívejší odchod do starobního důchodu pro ty pracovníky, kteří už nejsou schopni, zejména z důvodu dlouhodobého výkonu náročné profese mající významný vliv na jejich zdravotní stav a pracovní schopnost, vykonávat dosavadní pracovní činnost až do dosažení důchodového věku a zároveň v důsledku jejich fyzického a psychického opotřebení není možná nebo účelná jejich další rekvalifikace.

[28] Současně je nutno zdůraznit, že i v případě těchto skupin pojištěnců zákon o důchodovém pojištění trvá na naplnění podmínky dosažení potřebné doby pojištění, stejně jako v případě pojištěnců, kterým vzniká nárok na starobní důchod ve věku určeném podle obecných pravidel.

[29] To, že zákon o důchodovém pojištění určitým způsobem zvýhodňuje mimo jiné hornické profese, a to stanovením nižšího věku pro odchod do řádného starobního důchodu, však neznamená, že by s poukazem na „účel zákona“ mělo být toto zvýhodnění aplikováno napříč celým zákonem, za všech okolností a bez ohledu na text zákona.

[30] Účel § 29 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, který zavádí tzv. odložený starobní důchod, je primárně odlišný od účelu spočívajícího ve zohlednění důsledků výkonu náročných profesí (či výchovy dětí v případě žen). Směřuje k tomu, aby pojištěnci, kteří z jakéhokoli důvodu nedosáhli potřebné doby pojištění nutné pro vznik nároku na (řádný) starobní důchod, ze systému důchodového pojištění „nevypadli“ a získali i přesto nárok na starobní důchod. Nedostatek splnění podmínky potřebné doby pojištění uvedené v § 29 odst. 1 je tak zmírněn, ale „vyvážen“ vyšším věkem pro vznik nároku na starobní důchod. Tato věková hranice je pak stanovena rovnocenně pro všechny skupiny pojištěnců bez ohledu na jejich pohlaví (a počet dětí, které vychovali) či profesi, kterou vykonávali, a to ve výši důchodového věku muže stejného data narození stanoveného podle § 32 zákona o důchodovém pojištění a navýšeného o pět let. Tedy například i v případě žen, které vychovaly děti, se při stanovení důchodového věku pro odložený starobní důchod výchova dětí nezohledňuje¹, stejně jako se v případě hornických profesí nezohledňuje snížený hornický důchodový věk. Rozhodující je vždy důchodový věk muže stejného data narození. Zákonem daná úleva z podmínky potřebné doby pojištění (kratší doby, po kterou pojištěnec

¹ Podle právní úpravy účinné v době rozhodování žalované tedy platilo, že pokud se žena narodila 15. 1. 1960 a vychovala dvě děti, svého důchodového věku (62 let a 2 měsíce) dosáhla k 15. 3. 2022. Nezískala-li dostatečné doby důchodového pojištění, nárok na odložený starobní důchod by jí vznikl k 15. 3. 2029 (pokud by do 14. 3. 2029 získala minimální dobu pojištění pro nárok na odložený starobní důchod, tedy 20 let pojištění nebo 15 let doby pojištění bez náhradních dob), tedy 5 let po dni, ke kterému dosáhl důchodového věku muž se stejným datem narození (64 let a 2 měsíce + 5 let).

pokračování

prispíval do pojistného systému) je tedy kompenzována tím, že se již neuplatní zvýhodněné (nižší) úpravy důchodového věku.

[31] Stěžovatelovu výkladu nesvědčí ani systematika zákona, jak upozornil již krajský soud. Na rozdíl od jiných ustanovení (např. krajským soudem zmiňovaného § 31, který upravuje tzv. předčasný starobní důchod, či § 37b a § 37d upravujícího stanovení důchodového věku u hornických profesí, zdravotnických záchranářů nebo členů jednotek hasičského záchranného sboru) nepracuje § 29 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění s pojmem *důchodový věk* (shodně viz *Voríšek, V. Zákon o důchodovém pojištění. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 505 s., komentář k § 29*), ale s pojmem *důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození*. Z příslušných ustanovení zákona o důchodovém pojištění vyplývá, že pojem *důchodový věk* (bez dalšího přívlastku) je vždy používán ve významu konkrétního důchodového věku individuálního pojistěnce, který je stanoven podle všech pravidel, která na stanovení tohoto důchodového věku dopadají. Tento konkrétně stanovený důchodový věk se odvíjí od obecného důchodového věku, který vyplývá z § 32 zákona o důchodovém pojištění. Pokud tedy zákon v § 29 odst. 2 používá odlišný pojem než (jen) důchodový věk, nejde zjevně o žádnou nahodilost, ale systémový záměr, jehož účelem je navázat podmínky pro vznik nároku na odložený starobní důchod na věkovou hranici shodnou bez rozdílu pro všechny pojistěnce.

[32] Ani stěžovatelem citovaná ustanovení zákona o důchodovém pojištění (§ 74), resp. § 107 odst. 2 ve spojení s § 2 písm. a) nařízení č. 363/2009 Sb., které bylo vydáno k jeho provedení, nepotvrzují stěžovatelův výklad. Tato ustanovení totiž stanoví, jak se vypočítá zvláštní důchodový věk pro hornické profese, nikoli jak se stanoví důchodový věk pro tzv. odložený starobní důchod. Správní orgány tato ustanovení řádně aplikovaly a dospěly ke správnému závěru, že stěžovatelův důchodový věk činí 59 let. Jak již soud uvedl shora, zvláštní důchodový věk stanovený podle zmiňovaných ustanovení zákona o důchodovém pojištění či podle nařízení č. 363/2009 Sb. je důchodovým věkem pro řádný starobní důchod, nikoli pro důchod odložený (shodně viz *Voríšek, V. Takzvaná hornická novela zákona o důchodovém pojištění. Práce a mzda. 2016, č. 9, s. 25, dostupné online v systému ASPI*). Stěžovatel má tedy pravdu v tom, že důchodový věk hornických profesí je speciální vůči (běžnému) důchodovému věku (tedy důchodovému věku pro řádný starobní důchod). Není však rozhodný pro stanovení důchodového věku pro odložený starobní důchod.

[33] Stěžovatelovu argumentaci nepodporují ani důvodové zprávy k novelám zákona o důchodovém pojištění, na které odkazuje v kasační stížnosti. Naopak potvrzují shora vyřčené. Byť stěžovatel konkrétně neuvádí, o které důvodové zprávy se jedná, NSS dovodil, že stěžovatelem citovaná důvodová zpráva se váže k zákonu č. 455/2022 Sb., který mimo jiné zavedl tzv. záchranářský důchodový věk. Ta však vysvětluje jen to, co již NSS uvedl shora, tedy nadále diferencuje důchodový věk ve vztahu k ženám, které vychovaly děti, a zachovává doznívající nároky na snížený důchodový věk za dobu výkonu práce před 1. lednem 1993 v I. pracovní kategorii (u osob ve služebním poměru v I. a II. kategorie funkcí), jak byly získány podle dřívějších právních předpisů; tento snížený důchodový věk se však v současné době týká již jen nepatrného okruhu osob. Z toho však nelze dovozovat, co tvrdí stěžovatel, tedy že snížený důchodový věk je relevantní při výpočtu důchodového věku pro tzv. odložený starobní důchod.

[34] Naopak důvodová zpráva k novele zákona o důchodovém pojištění provedené zákonem č. 417/2024 Sb. (která mimo jiné zavedla snížení věku potřebného pro vznik nároku na odložený starobní důchod, k tomu viz níže) výslovně konstatuje, že „*dosažení důchodového věku je jednou z podmínek nároku na tzv. řádný starobní důchod [§ 29 odst. 1, popř. odst. 3 písm. a) zákona č. o důchodovém pojištění], který je nejčastějším typem pobíraného starobního důchodu. Od **obecné hranice důchodového věku** se odvíjí věk potřebný pro nárok na jiné typy starobního důchodu, tedy např. na tzv. předčasný starobní důchod (§ 31 ZDP – potřebný věk je nižší než důchodový věk, a to nejvýše o 3 roky), tzv. hornický důchod (§ 37c ZDP – potřebný věk je rovněž nižší, a to nejvýše o 7 let), tzv. záchranářský důchod (§ 37e ZDP – potřebný věk je rovněž nižší, a to nejvýše o 5 let – viz dále) anebo **tzv. odložený starobní důchod** (§ 29 odst. 2 popř. odst. 3 písm. b) ZDP – potřebný věk je vyšší o 5 let)*“ (důraz přidán)

[35] I zákonodárce tedy pracuje s pojmem obecný důchodový věk, od kterého se odvíjí další nároky – buď na starobní důchod při nižším než tomto obecném důchodovém věku, nebo na starobní (odložený) důchod při nesplnění obecné podmínky doby pojištění. Důvodová zpráva tedy potvrzuje, že „obecný důchodový věk“ je východiskem pro stanovení speciálních důchodových věků, ať již tzv. hornického důchodového věku, či odloženého důchodového věku. Tímto východiskem naopak není již snížený (speciální) hornický (či jiný) důchodový věk.

[36] Stěžovatelova argumentace by vedla k tomu, že by se mu dostalo dvojího (a zákonem nepředpokládaného zvýhodnění) jednak stanovením nižšího než obecného důchodového věku, a současně navázáním důchodového věku potřebného pro nárok na odložený starobní důchod na již takto snížený důchodový věk při současné úlevě spočívající ve snížené době pojištění. Takové dvojí zvýhodnění, jak soud uvedl již shora, však nemá oporu v textu zákona, jeho účelu, systematice ani úmyslu zákonodárce.

[37] Závěrem NSS nad rámec nutného konstatuje, že novela č. 417/2024 Sb. s účinností od 1. 1. 2025 snížila důchodový věk pro odložený starobní důchod tak, že nárok na něj má i pojištěnec, který získal dobu pojištění nejméně 20 let (nebo alespoň 15 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění) a dosáhl po roce 2024 věku aspoň o 2 roky vyššího, než je důchodový věk stanovený pro muže stejného data narození [viz § 29 odst. 2 písm. g) a odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném od 1. 1. 2025]. Pro pojištěnce narozené v roce 1959 tak tento důchodový věk činí 66 let. Stěžovatel tohoto věku dosáhl dne 21. 8. 2025. Žalovaná však tuto právní úpravu nemohla zohlednit, neboť nabyla účinnosti až po vydání rozhodnutí o námitkách.

IV. Závěr a náklady řízení

[38] Kasační stížnost není důvodná. Proto ji NSS podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

pokračování

[39] O nároku na náhradu nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, náhradu nákladů mu proto nelze přiznat. Žalovaná pak ve věcech důchodového pojištění nemá právo na náhradu nákladů řízení ani v případě úspěchu ve věci.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. února 2026

Eva Šonková
předsedkyně senátu